

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 3C/23/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6124261281
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mgr. Martina Rusnáková
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2025:6124261281.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica, pracovisko Brezno, sudkyňou JUDr. Mgr. Martinou Rusnákovou, v právnej veci žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C., D. E. XXX/XX, zast. Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., Košice - mestská časť Myslava, Ku potoku 4, IČO: 54 725 542, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, Bratislava, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu **z a m i e t a**.

II. Žalovanej sa **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenu súdu dňa 02.04.2024 sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 8 000 Eur a náhrady trov konania z dôvodu porušenia práva Európskej únie (ďalej len „EÚ“), keď do právneho poriadku Slovenskej republiky nebola správne transponovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES. Právomoc žalobca odôvodnil ust. § 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), keď spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva EÚ medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať vnútroštátne súdy. Škoda vznikla žalobcovi v mieste výkonu jeho služby v okrese Brezno. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že týždenný pracovný čas žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky (ďalej len „HaZZ“), sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pracovná pohotovosť (24 hodinové zmeny) v takom rozsahu, že súhrn takto naskladaného týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín. Právo EÚ záväzne určuje dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín v Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2002 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ktorá zjednocuje ustanovenia smernice 93/104/ES) (ďalej len „Smernica“), ktorej cieľom je zaručiť lepšiu ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov garantovaním minimálneho denného a týždenného času odpočinku, primeraných prestávok v práci a stanovením maximálneho týždenného pracovného času. Žalobca je príslušníkom HaZZ, pričom vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z. z.“). Štátnu službu vykonáva v hodnosti práporčík na Okresnom riaditeľstve HaZZ v Brezne, Hasičská stanica Brezno, vo funkcii technik - strojník. Žalobca uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie necelých 3 rokov pred podaním žaloby, a to od 01.05.2021 do 29.02.2024. Priemerný týždenný pracovný čas žalobcu v období máj 2021 až február 2024 – máj 2021- 41,53 hod./týždenne, jún 2021 – 52,48 hod./týždenne, júl 2021 – 50,64 hod./týždenne, august 2021 – 42 hod./týždenne, september 2021 – 50,12 hod./týždenne, október 2021 – 54,54 hod./týždenne, november 2021 – 34,22 hod./týždenne, december 2021 – 46,45 hod./týždenne, január 2022 – 46,31 hod./týždenne, február 2022 – 52,77 hod./týždenne, marec 2022 – 44,38 hod./týždenne, apríl 2022 – 57,69 hod./týždenne, máj 2022 – 35,58 hod./týždenne, jún 2022 – 42,56 hod./

týždenne, júl 2022 – 60,97 hod./týždenne, august 2022 – 38,08 hod./týždenne, september 2022 – 46,67 hod./týždenne, október 2022 – 43,35 hod./týždenne, november 2022 – 43,56 hod./týždenne, december 2022 – 51,06 hod./týždenne, január 2023 – 47,13 hod./týždenne, február 2023 – 45,23 hod./týždenne, marec 2023 – 47,32 hod./týždenne, apríl 2023 – 54,43 hod./týždenne, máj 2023 – 47,07 hod./týždenne, jún 2023 – 56,73 hod./týždenne, júl 2023 – 48,72 hod./týždenne, august 2023 – 60,20 hod./týždenne, september 2023 – 42,25 hod./týždenne, október 2023 – 40,42 hod./týždenne, november 2023 – 41,65 hod./týždenne, december 2023 – 44,77 hod./týždenne, január 2024 – 50,38 hod./týždenne, február 2024 – 43,56 hod./týždenne. Ako vyplýva z uvedeného, priemerný týždenný pracovný čas žalobcu bol v referenčnom období jún – september 2021: 48,81 hod./týždeň, v referenčnom období január – apríl 2022: 50,29 hod./týždeň, v referenčnom období január – apríl 2023: 48,53 hod./týždeň, v referenčnom období máj – august 2023: 53,18 hod./týždeň. Služobný čas hasičov je rozvrhnutý nerovnomerne – pracovná zmena v trvaní 16 resp. 17 hodín a bezprostredne nadväzujúca určená služobná pohotovosť na pracovisku v trvaní 8 resp. 7 hodín (v rokoch 2019 – 2021 bola služobná pohotovosť od 22:30 hod. do 05:30 hod. a v rokoch 2022 – 2024 od 22:00 hod. do 06:00 hod.). Pracovná pohotovosť sa nezapočítava do fondu pracovného času, preto sa mu reálne vykazuje menej hodín ako je skutočne v práci (napr. v mesiaci júl 2022 strávil 270 hodín, v rámci pracovného času mu bolo vykázanych len 182 hodín). Žalobca nemá dostatočný čas na regeneráciu a odpočinok, čo je v rozpore s právom EÚ a k porušeniu práv žalobcu dochádzalo výkonom služobnej pohotovosti. Žalobca vykonával službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobným úradom), musel tam byť fyzicky prítomný, musel byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti. Bol oddelený od svojho vlastného súkromného, sociálneho prostredia, jeho rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť venovať sa svojim vlastným potrebám a organizovať svoj súkromný čas a program bola prakticky vylúčená. Došlo tak u neho k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia, keď účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia Smernice zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidielného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie, a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život, keď musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle Smernice, na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Čl. 6 písm. b) Smernice (Maximálny týždenný pracovný čas) určuje, že „Priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín“. Súdny dvor EÚ (ďalej len „ESD“) vo veci C-429/09 G. Fuß uviedol, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice. Podobne sa ohľadom pracovnej pohotovosti vyjadril aj vo veciach C-437/05 J. Vorel (pracovná pohotovosť lekárov na pracovisku) a C-397/01 Pfeiffer (pohotovosť lekárskeho záchranárov). Rozhodujúcim faktorom je, že pracovník je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby a tieto povinnosti je potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti (napr. C-14/04). Podľa prílohy č. 4 k zákonu č. 315/2001 Z. z. bola do jeho znenia prebratá Smernica, ale znenie jeho ustanovení to nepotvrdzuje, keď v žiadnom ustanovení zákona nie je uvedené, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle únieho práva na rozdiel od Zákonníka práce, ktorý to zohľadňuje, ale nie je ho možné použiť na výkon činnosti hasičov. Zákon definuje termíny služobná doba, služobná pohotovosť, spôsoby ich finančného ohodnotenia a pod., ale služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle únieho práva, čím dochádza k jeho pravidelnému prekračovaniu, čo je zrejme z listín o týždennej dochádzke. Prebratie Smernice nie je v súlade s únieovým právom. Čl. 6 písm. b) Smernice má priamy účinok (C-429/09 bod 35.), keď priznáva priamo jednotlivcom právo, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ide o právo na to, aby v členskom štáte EÚ priemerný týždenný čas pracovníka neprekračoval týždennú hranicu 48 hodín. Keďže pracovná (služobná) pohotovosť hasičov sa nezapočítava do týždenného pracovného času, žalobca pracuje týždenne viac ako 48 hodín, dochádza k porušeniu jeho práva podľa čl. 6 písm. b) Smernice a môže sa dovolávať práva EÚ na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia. Samotné uplatnenie práva na náhradu škody a spôsob jej výpočtu Smernica neobsahuje. Rozsudky ESD sa v tejto súvislosti obmedzujú na formulovanie zásad, ktoré je potrebné rešpektovať pred súdnymi orgánmi členských štátov v konaniach o náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia práva EÚ, keď táto musí byť primeraná, v súlade so zásadou rovnocennosti (ekvivalencie) a efektivity s

prihliadnutím na náhrady škody poskytované vnútroštátnymi súdmi v rámci sťažností alebo podobných žalôb vychádzajúcich z vnútroštátneho práva pri splnení únieových podmienok vzniku zodpovednosti členského štátu, a to či cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva, či porušenie normy bolo dostatočne závažné a či existuje príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom (C- 429/09, C-118/08). ESD v rozsudku C-424/97 Haim, bod 37. uviedol, že tieto tri podmienky musia byť splnené ak sa jedná o stratu alebo škodu, pričom náhrada za ne je podmienená výsledkom v rozpore s únieovým právom alebo nekonaním zo strany členského štátu napr. v prípade netranspozície smernice alebo prijatia legislatívneho alebo administratívneho aktu v rozpore s komunitárnym právom bez ohľadu na to, či ho prijal samotný členský štát alebo verejnoprávna inštitúcia právne nezávislá od štátu. Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra SR je zodpovedná za porušenie práva žalobcu garantovaného čl. 6 písm. b) Smernice, ktorý predstavuje právnu normu EÚ, priznávajúcu jednotlivcom práva a nedodržanie požiadaviek upravených v čl. 6 písm. b) Smernice bolo porušením judikatúry ESD, ide o dostatočne závažné porušenie práva EÚ a existuje aj priama príčinná súvislosť medzi porušením čl. 6 písm. b) Smernice a škodou, ktorá žalobcovi vznikla v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný. Primeraný odpočinok v zmysle Smernice je odpočinok, ktorý by mal nasledovať po 48 hodinovej týždennej pracovnej dobe zahŕňujúcej služobnú pohotovosť na pracovisku. Analýza slovenského právneho poriadku potvrdzuje neexistenciu osobitnej právnej úpravy obsahujúcej náležitosti konania o náhradu škody spôsobenej porušením únieových práv jednotlivcov a ani pravidiel použitím ktorých by sa dalo dospieť k stanoveniu výšky náhrady, ktorá má nemajetkovú povahu (škoda vzniknutá v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok v prípade rešpektovania jeho 48 hodinovej týždennej pracovnej doby), preto je možné použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osobe podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Náhradu takto vzniknutej škody podľa únieového práva potom možno posúdiť ako nemajetkovú ujmu v zmysle slovenského práva, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch a zákonnú možnosť jej úhrady v peniazoch umožňuje § 13 ods. 2 OZ. Z týchto dôvodov sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 8 000 Eur a náhrady trov konania.

2. Ako dôkazy žalobca označil a pripojil výpis z dochádzkového systému SAP.

3. Žalovaná vo svojom vyjadrení k žalobe namietala nedostatok pasívnej vecnej legitímácie a uviedla, že smernice nepredpokladajú svoju doslovnú transpozíciu do právnych poriadkov členských štátov, preto predmetná časť Smernice bola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná správne. Pojem „priemerný“ je nutné vykladať ako priemerný maximálny týždenný čas v referenčnom období šiestich mesiacov, a teda v priemere nemôže tento čas prekročiť 48 hodín každých 7 po sebe nasledujúcich dní. Smernica neutralizuje v zmysle čl. 16 písm. b) s poukazom na čl. 7 štyri týždne riadnej platenej dovolenky spolu so všetkou práceneschopnosťou, nemožno neutralizovať všetky dni voľna, pretože by to vytvorilo situáciu ad absurdum, že čím viac dní voľna na oddych a regeneráciu by žalobca dostal a využil, tak tým viac by bolo zasiahnuté do jeho práva na oddych a regeneráciu. Služobný čas žalobcu neprekročil 48 hodín stanovených Smernicou v žiadnom šesťmesačnom referenčnom období. Smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, v článku 16 písm. b) uvádza: „...Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne...“. Výpočet nezohľadňuje práceneschopnosti ani ďalšie neprítomnosti (napríklad karanténa z dôvodu ochrany verejného zdravia a pod.). Vo výpočte je možné zohľadniť aj dni služobného voľna poskytnuté na základe kolektívnej zmluvy, čoho dôsledkom je konštatovanie vhodnosti transpozície Smernice vzhľadom na dodržiavanie práv žalobcu v zmysle žaloby. Z výpočtu a ďalších skutočností vyplýva, že z hľadiska maximálneho priemerného počtu odslužených hodín týždenne vzhľadom na šesťmesačné referenčné obdobia, bola Smernica transponovaná správne, zmysel článku 2 ods. 1 je transponovaný v štvrtej hlave zákona č. 315/2001 Z. z. v § 85 a nasl. upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku, keď § 85, § 91, § 92 zákona č. 315/2001 Z. z. a Kolektívna zmluva 2021 (čl. 3), Kolektívna zmluva 2022 (čl. 3) a Kolektívna zmluva 2023 (čl. 3) plne transponujú článok 2 ods. 1 Smernice. Zákon definuje služobný čas hasiča ako časový úsek, v ktorom vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej

služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času a štátna služba nadčas. Zákon nepopiera, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale rozlišuje medzi určenou služobnou pohotovosťou a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe. Čl. 15 Smernice umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky napr. v kolektívnych zmluvách. Smernica umožňuje ustanoviť referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase (čl. 16 Smernice - referenčné obdobie 4 mesiace). Čl. 17 ods. 3 Smernice poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie na 6 mesiacov alebo, ak je to uvedené v kolektívnej zmluve, tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto referenčného obdobia je, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo (vo výnimočných prípadoch), kde z objektívnych dôvodov nie je možné poskytnúť taký čas odpočinku, sa príslušným pracovníkom poskytne primeraná ochrana. Zákon upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. Podľa kolektívnej zmluvy hasiči vykonávajúci štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom majú výkon štátnej služby v rámci 12 hodinového riadneho služobného času alebo služobný čas rozvrhnutý na 17/16 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby v trvaní 7/6 hodín v jednej 24-hodinovej zmene. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov. Uvedené referenčné obdobie neodporuje dodržaniu zákonného ustanovenia 40 hodín priemerného týždenného služobného času v súlade s rozvrhnutými službami. Napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas konkrétnym počtom hodín, tak ako je uvedené v Smernici, zákon č. 315/2001 Z. z. a Kolektívne zmluvy dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, počas ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu, ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Z rozhodnutia vo veci C-742/19 (bod 98) vyplýva, že čl. 2 Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy, preto žalobca, z hľadiska odmeny vyplatené v predmetnom období za vykonanú štátnu službu, nebol na svojich právach ukrátený. Žalobca neosvedčil, že mu vznikol nárok na náhradu škody ani jej výšku, do jeho práv nebolo zasiahnuté a požadovaná výška 8 000 Eur je zjavne neprimeraná, neodôvodnil túto výšku, keď neuviedol v čom tento údajný neoprávnený zásah spočíval. Žalovaná žiadala žalobu zamietnuť a uplatnila si náhradu trov konania.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej uviedol, že námietka nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej nie je dôvodná. Týždenný súčet služobného času hasičov a nariadenej služobnej pohotovosti prekračuje 48 hodín týždenne, čím dochádza k porušeniu Smernice na ujmu žalobcu. Každý hasič pracujúci na zmeny bežne strávi na pracovisku týždenne 57,95 hodiny, čo je v rozpore s čl. 6 písmeno b) Smernice. Výsledné číslo cca 56 hodín predstavuje skutočný priemerný týždenný pracovný čas hasičov. Dlhodobé nerešpektovanie určeného únieového týždenného pracovného času podľa Smernice sa tiež môže prejavovať v rámci osobnostnej sféry fyzických osôb predovšetkým vo vzťahu k ochrane ich práva na zdravie (na jeho úroveň a kvalitu) a tiež na ich celkovú fyzickú a/alebo morálnu integritu. V dobe po ktorú je hasič z dôvodu pracovnej pohotovosti nútený stráviť čas na pracovisku nad 48 hodinový týždenný pracovný čas nemôže voľne disponovať so svojim časom, venovať sa sebe, rodine, oddychovať, regenerovať svoje sily atď., t.j. nemôže využívať tento čas pre seba a reálne napĺňať právo na odpočinok, zotavenie a nutnú regeneráciu. K tvrdeniu žalovanej o odpočinku žalobcu počas pohotovosti žalobca uviedol, že súdny dvor dospel k záveru, že v rámci tohto času pracovnej pohotovosti sa pracovník, ktorý je povinný zdržiavať sa na svojom pracovisku a byť okamžite k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, musí zdržiavať mimo svojho rodinného a sociálneho prostredia a má len malý priestor organizovať si čas, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje. Celú túto dobu treba preto kvalifikovať ako „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 bez ohľadu na pracovnú činnosť skutočne vykonávanú pracovníkom počas uvedenej doby (rozsudky Jaeger, C-151/02, EU:C:2003:437, bod 65; Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, bod 93, ako aj Dellas a i., C-14/04, body 46 a 58). Pritom nie je podstatné, akým spôsobom žalobca vykonáva služobnú pohotovosť, či je alebo nie je povinný byť bdely a aktívny počas trvania služobnej pohotovosti, pokiaľ musí byť po stanovený čas k dispozícii zamestnávateľovi. Bez vplyvu na porušenie Článku 6 písm. b) Smernice je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je vyplácaná odmena. K úprave referenčného obdobia

žalobca uviedol, že žalovaná tvrdí, že ustanovenie § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. upravuje tzv. nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas, z ustanovenia nevyplýva, že by bolo úmyslom zákonodarcu toto ustanovenie považovať za referenčné obdobie tak ako to má na mysli Smernica. Referenčné obdobie do zákona č. 315/2001 Z. z. nebolo transponované vôbec. Vzhľadom na uvedené bude potom platiť pre referenčné obdobie úniová úprava. Podľa článku 16 písm. b) Smernice referenčným obdobím bude obdobie nepresahujúce 4 mesiace, môže to byť teda aj obdobie kratšie ako 4 mesiace a vzhľadom na skutočnosť, že plán služieb sa vypracúva na mesiac vopred, môže to byť aj 1 mesiac, tak ako to v prepočtoch urobil žalobca. Všetky vyjadrenia žalovanej už boli preskúmané všeobecnými súdmi, ktoré dali odpoveď v tom zmysle, že sú mylné a všeobecné súdy sa s nimi nestotožňujú. Odvolacie súdy potvrdili rozhodnutia súdov prvej inštancie, potvrdili tak dôvodnosť nárokov hasičov ako žalobcov a pravdivosť ich tvrdení vrátane právnej argumentácie a mylnosť názorov a tvrdení žalovanej.

5. Žalobca ako dôkaz navrhol výsluch žalobcu.

6. Žalovaná vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu zotrvala na všetkých svojich tvrdeniach uvedených vo vyjadrení k žalobe. Žalovaná dala do pozornosti, že v žiadnom referenčnom období nedošlo k prekročeniu priemerného týždenného pracovného času u žalobcu. poukázala na rozsudok ESD v spojených veciach C-6/90 a C-9/90, Francovich a Bonifaci v Talianska republika, cit: „Prvou podmienkou je, že výsledok stanovený smernicou obsahuje priznanie práv jednotlivcom. Druhou podmienkou je, že obsah týchto práv je možné identifikovať na základe ustanovení smernice. Treťou podmienkou je existencia príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti štátu a škodou, ktorú utrpeli poškodené osoby.“ Žalobca nepreukázal tretiu podmienku a teda existenciu porušenia povinnosti štátu, škodu a príčinnú súvislosť medzi nimi. Ako už žalovaná uviedla v samotnom vyjadrení k žalobe, tak jednak samotná Smernica ustanovuje pre protipožiarnu službu 6-mesačné referenčné obdobia (čl. 16 písm. b), čl. 17 ods. 3 písm. b) bod iii) a čl. 19), tak aj § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. upravuje rozvrhnutie služobného času do 6-mesačných období. Zároveň uvedené vyplýva aj z logiky veci, nakoľko fond služobného času sa rozpočítava na 6-mesačné obdobia, v rámci ktorých sa vyrovnáva. Smernica jasne v čl. 17 ods. 3 písm. b) bodu iii) ustanovuje, že na protipožiarnu službu sa vzťahuje odchýlka v zmysle čl. 19 smernice, t. j. referenčné obdobie 6 mesiacov, v rámci ktorého je nevyhnutné vypočítať priemerný týždenný pracovný čas. Predmetné prezumuje už samotná preambula Smernice, z ktorej ods. 15 vyplýva potreba zabezpečiť pružnosť ustanovení smernice pri uplatňovaní na určité odvetvia. Žalovaná poukázala na čl. 17, ktorý túto pružnosť špecifikuje a rovnako aj vymedzuje predmetné odvetvia, medzi ktoré spadajú aj protipožiarna služba. Zároveň uvedené vyplýva aj z § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., ktorý ustanovuje 6 mesačné obdobie pre rozvrhnutie služobného času a uvedené vyplýva aj z logiky rozvrhovania a vyrovnávania fondu pracovného času, ktorý sa vyrovnáva v 6-mesačných obdobiach. Tvrdenia ohľadom dĺžky referenčného obdobia sú nesporné a teda priemerný týždenný pracovný čas sa má vykladať v referenčnom období 6-mesiacov. Žalovaná má za to, že žalobca musí preukázať porušenie práva EÚ, čo sa mu celkom zjavne nepodarilo. Žalobca nepreukázal, aká škoda mu vznikla a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že do jeho práva v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice nebolo zasiahnuté. Ak by sa súd prvej inštancie priklonil k argumentácii žalobcu a teda, že došlo k nesprávnej transpozícii Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, tak predmetné konštatovanie nezakladá žalobcovi právo na náhradu škody. Žalovaná ďalej poukázala na to, že ide o individualizovaný civilný spor o náhradu nemajetkovej ujmy a nemožno ho zovšeobecniť. Každý spor o nemajetkovú ujmu má svoje špecifiká a osobitosti, na ktoré je nevyhnutné prihliadať. Žalobca neuviedol, netvrdil a teda ani nepreukázal základné splnenie podmienok potrebných pre úspešné uplatnenie práva na náhradu škody. Žalovaná žiadala žalobu zamietnuť a uplatnila si náhradu trov konania.

7. K vyjadreniu žalovaná pripojila ako dôkaz tabuľky výpočtu pracovného času žalobcu, prehľad plánu žalobcu.

8. V ďalšom podaní žalobca uvádzal, že ust. § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. upravuje nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas. Z tohto ustanovenia nevyplýva, že by úmyslom zákonodarcu bolo, aby sa toto ustanovenie považovalo za tzv. referenčné obdobie tak ako to uvádza Smernica. Zákonom č. 82/2009 Z. z. došlo k zmene ust. § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. z ročného obdobia na 4 mesačné a zákonom č. 400/2011 Z. z. účinným od 01. 01.2012 došlo k zmene zo 4 mesačného na 6 mesačné, pritom Smernica je účinná od 02.08.2004. Žalovaná sa snaží zhodou 6 mesačných období presvedčiť súd o tom, že doba nerovnomerného rozhodnutia pracovného času je zhodná s referenčným obdobím. Žalobca poukázal na netransponovanie ustanovení Smernice upravujúcich tzv. referenčné

obdobie do právneho poriadku Slovenskej republiky, najmä do zákona č. 315/2001 Z. z., bude pre tzv. referenčné obdobie platí úniová úprava, ktorá má prednosť pred vnútroštátnou právnou úpravou. Referenčným obdobím teda bude obdobie nepresahujúce 4 mesiace (čl. 16 písm. b) Smernice), môže to byť teda aj obdobie kratšie ako 4 mesiace a keďže plán služieb sa vypracúva na mesiac vopred, môže to byť aj 1 mesiac.

9. Vo vyjadrení zo dňa 21.10.2024 žalobca uviedol, že žalobou sa domáhal zaplataenia nemajetkovej ujmy spôsobenej jednotlivcovi porušením článku 6 písm. b) Smernice, nakoľko v žalovanom období v dôsledku nezapočítania služobnej pohotovosti do pracovného času pracoval viac ako je limit stanovený právom EÚ. Ako vyplýva z dochádzkového systému SAP, žalobcovi je rozvrhnutých na každý mesiac 10 zmien a každý tretí mesiac 11 zmien. Služobná pohotovosť nie je žalobcovi zarátaná do fondu služobného času. Vzhľadom na to, že žalobcovi má byť plánovaných priemerne 6,77 zmien mesačne a nie 10 a viac je nesporné, že Smernica je porušovaná. U odchýlok platí, že ustanovenie Smernice sa musí transponovať do vnútroštátneho práva, aby sa mohlo uplatňovať. Súdny dvor rozhodol, že v prípade neprijatia tohto ustanovenia vo vnútroštátnom práve sa odchýlka neuplatňuje a ustanovenie je pozbavené akejkoľvek relevantnosti pre rozhodovanie v konaní vo veci samej. § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. upravuje nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas, ale z ničoho nevyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo, aby sa toto ustanovenie považovalo za referenčné obdobie tak, ako to má na mysli Smernica, zákon s takýmto pojmom nepracuje. Až zákonom č. 82/2009 Z. z. došlo k zmene znenia § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. z 1 ročného obdobia, v ktorom je služobný čas nerovnomerne rozvrhnutý, na 4-mesačné a zákonom č. 400/2011 Z. z. k zmene zo 4-mesačného na 6-mesačné. Referenčné (rozvrhové) obdobie je v žalobcovom prípade 1 mesiac, keď na toto obdobie sa mu rozvrhuje služobný čas a je v súlade s § 86 ods. 4 zákona a článkom 16 písm. b) Smernice. Absenciu presnej a jasnej transpozície Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. v časti referenčných období potvrdzuje aj rozhodovacia prax všeobecných súdov, ktorá spočíva v aplikácii týždenného, mesačného, 4 -mesačného alebo 6-mesačného referenčného obdobia. Prepočty žalovanej sú nesprávne. Z vyjadrenia žalovanej a príloh je zrejmé, že prepočty a priložené tabuľky boli vypracované až po podaní žaloby a výlučne pre účely súdneho konania. Prepočty žalovanej neodzrkadľujú reálny stav, keďže počas žalovaného obdobia neboli zo strany žalovanej, resp. HaZZ vedené ani sledované žiadne záznamy o priemernom týždennom pracovnom čase, preto žiadal, aby súd na prepočty žalovanej neprihliadal.

10. Žalovaná vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu zotrvala na svojej predchádzajúcej skutkovej a právnej argumentácii s výnimkou toho, že uviedla, že nedošlo k prekročeniu skutočne odsľúžených hodín ani v jednom referenčnom období. S odkazom na rozsudok Mestského súdu Bratislava IV žalovaná poukázala na to, že judikatúra Súdneho dvora EÚ je len jedným z prameňov práva a nemožno ju absolutizovať do takej miery, aby súd nemal priestor na vlastné posúdenie konkrétnej veci. Opakovane uviedla, že ak by súd rozhodol o skutočnosti, že sa Smernica uplatňuje aj v tomto konaní a zároveň, že žalovaná netransponovala Smernicu správne, resp. úplne, tak táto skutočnosť nezakladá odôvodnenosť nároku. Žalobca nie je aktívne legitimovaný na to, aby vôbec žiadal náhradu nemajetkovej ujmy, resp. akejkoľvek škody z dôvodu, že akákoľvek smernica nebola správne, resp. úplne transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky. Ak by súd rozhodol o transpozícii Smernice a vyslovil, že nedošlo k správnej, resp. neúplnej transpozícii Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z., tak táto skutočnosť by len znamenala konštatovanie porušenia povinnosti Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskej únii a nie vo vzťahu k žalobcovi, a zakladala by zodpovednosť členského štátu voči Európskej únii a nie voči konkrétnym fyzickým osobám. Žalovaná nad rámec poukázala na to, že uznesením vlády Slovenskej republiky č. 446 zo dňa 13.09.2023 bola dňom 15.09.2023 odvolaná mimoriadna situácia z dôvodu ochorenia COVID – 19- V tejto situácii žalovaná poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-52/04, z ktorého vyplýva, že Smernica sa na žalobcu v období 05/2021 do 09/2023 nevzťahovala z dôvodu mimoriadnej situácie COVID- 19 a prípadná otázka uplatňovania Smernice by potom pripadala len na obdobie 10/2023 do 02/2024. Žalobca by mal v konaní preukázať, či došlo k prekročeniu maximálneho týždenného služobného času v zmysle článku 6 písm. b) Smernice, a ak áno, tak v akom rozsahu a aký dopad malo prekročenie na žalobcovu nemajetkovú sféru. Vo výpočte priemerných odpracovaných hodín, ktoré žalovaná uviedla vo vyjadrení k žalobe zarátala aj služobnú pohotovosť do odpracovaných hodín. Žalobca nepreukázal tretiu podmienku, a to existenciu porušenia povinnosti štátu, škodu a príčinnú súvislosť medzi nimi. Žalobca sám poukázal na 6 mesačné referenčné obdobie, na napokon robil prepočty údajného porušenia Smernice na jednotlivé mesiace, preto sa žalobca javí ako zmätočná. V replike žalobca už upustil od svojich prepočtov a porušenie konštatoval len všeobecne ohľadom údajnej neprávnej transpozície Smernice. Opakovane žalovaná uviedla, že

v prípade sporu o nemajetkovú ujmu má tento individuálnu povahu. K výpočtom týždenného pracovného času v referenčných obdobiach žalovaná uviedla, že žalobca sa v žalobe ani jej doplnení vôbec nezaoberal neutrálnymi dňami, pričom nepredložil súdu výpočty v žalobe, ktoré preukazujú zásahy do jeho práva, nakoľko opomínal inštitúty ako je referenčné obdobie a priemerný týždenný pracovný čas. Žalobca mení právnu argumentáciu a v poradí treťom písomnom podaní sa zaoberá vývojovými štádiami zákona o HaZZ. Žalovaná na účely neutrálnych dní zahŕňa všetky dni riadnej ročnej dovolenky (DOV), všetky dni práceneschopnosti ako aj všetky dni všeobecného občianskeho záujmu (VSZ). V období od mája 2021 do októbra 2021 bol priemerný týždenný čas žalobcu - 45,725 hodín týždenne, v období od novembra 2021 do apríla 2022 - 46,523 hodín týždenne, v období od mája 2022 do októbra 2022 - 40,359 hodín týždenne, v období od novembra 2022 do apríla 2023 - 45,585 hodín týždenne, v období od mája 2023 do októbra 2023 - 45,258 hodín týždenne, v období od novembra 2023 do februára 2024 - 40,918 hodín týždenne. Žalovaná teda uviedla, že Smernica považuje za neutrálne dni iba dni ročnej dovolenky v rozsahu 4 týždňov (DOV) a všetky dni práceneschopnosti (PN, PNK, OČR). Žalovaná nad rámec za neutrálne považuje aj VSZ. Uvedené dni sa nevyužívajú na výpočet priemerného služobného času žalobcu. Žalovaná uviedla, že do práva žalobcu v zmysle článku 6 písm. b) Smernice zasiahnuté nebolo a žiadala žalobu v celom rozsahu zamietnuť, uplatnila si náhradu trov konania.

11. Žalovaná žiadala, aby súd zabezpečil ako dôkaz výpis zo sociálnej poisťovne za účelom zistenia skutočnosti, či žalobca vykonával aj inú prácu alebo nie v žalovanom období, resp. či žalobca stále vykonáva aj inú zárobkovú činnosť mimo HaZZ, čo je podstatné z hľadiska využívania voľného času vo vzťahu k nemajetkovej ujme, ktorá je podstatou sporu.

12. K vyjadreniu žalovaná priložila ako dôkazy - výpočet priemerného týždenného služobného času v sledovaných referenčných obdobiach 5/2021-2/2024, výpis zo SAP, prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.05.2021-31.12.2021, prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.01.2022-31.12.2022, prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.01.2023-31.12.2023, prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.01.2024-29.02.2024, rozsudok Mestského súdu Bratislava IV č.k. 4Cos/1/2023-206 zo dňa 26.08.2024, uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/85/2023-159 zo dňa 06.03.2024, uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/66/2023 zo dňa 19.06.2023, rozsudok Mestského súdu Košice sp. zn. 77C/17/2023 z 12.09.2024.

13. Žalobca v ďalšom vyjadrení opakovane poukázal na rozsudok ESD vo veci C – 429/09 Fuß, C – 367/23 Artemis security SAS a ďalšie. Doby uvádzané žalovanou (iné druhy voľna okrem platenej ročnej dovolenky 4 týždne a doby voľna na zotavenie) spadajú do výkonu právomoci, ktorú si členské štáty ponechali a nie sú upravené Smernicou ani nespádajú do jej pôsobnosti. Inak povedané započítanie alebo nezapočítanie týchto dôb do pracovného času závisí výlučne od vnútroštátnej právnej úpravy. Preto žalobca v tomto smere poukazuje na ust. § 85 a § 97 zákona č. 315/2001 Z. z. Podľa vnútroštátnej právnej úpravy v SR sa do odpracovaného času, ako výkon práce započítajú aj doby, ktoré sa považujú za výkon práce, aj keď počas nich pracovník nepracuje (§ 97 zákona č. 315/2001 Z. z.). Rovnaký režim je upravený aj v Zákonníku práce. Pri výpočte priemerného týždenného pracovného času žalobca vychádzal z výpisov z dochádzkového systému SAP, v ktorom nebolo a ani nie je možné zistiť priemerný týždenný pracovný čas žalobcu. Ak ho chce žalobca zistiť, musí si ho vypočítať sám. Dochádza v systéme SAP je vedená na mesačnej báze. Žalovaná nezabezpečila objektívny ani hodnoverný systém, na overenie odpracovaného priemerného týždenného pracovného času. K transpozícii ustanovení Smernice o referenčnom období nedošlo vôbec a preto sa žalovaná nemôže dovolávať ich aplikácie. Na základe ustálenej rozhodovacej praxe krajských súdov možno konštatovať, že ustanovenia Smernice o referenčných obdobiach, ktoré predstavujú fakultatívnu odchýlku od článku 16 písm. b) Smernice, neboli do slovenského právneho poriadku transponované. Žalovaná sa nemôže dovolávať ich aplikácie. Smernica je právny predpis, ktorý nie je určený jednotlivcom, ale členským štátom. Je úlohou štátu, aby vytvoril alebo upravil svoje vnútroštátne právne predpisy tak, aby sa cieľ Smernice splnil. Ak štát Smernicu nesplní a netransponuje správne alebo vôbec, jednotlivec sa môže na Smernicu odvolávať proti štátu, ale členský štát sa na Smernicu nemôže odvolávať proti jednotlivcovi. K nemajetkovej ujme žalobca uviedol, že pre priznanie nároku na náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi je potrebné splniť tri podmienky stanovené právom EÚ, resp. definované judikatúrou Súdneho dvora. Ujma pracovníka sa v zmysle judikatúry Súdneho dvora v tomto prípade prezumuje a vyplýva priamo z porušenia čl. 6 písm. b) Smernice. Žalobca predložil prepočet priemerného týždenného služobného času. K žalovanou uvádzaným rozhodnutiam žalobca uviedol, že nemajú silu precedensu a nie sú ustálenou judikatúrou v danej oblasti. K návrhu na vykonanie dokazovania (výpis zo

Sociálnej poisťovne) žalobca uviedol, že dokazovaním v sporovom konaní sa má preukázať to, čo strany tvrdili, a nie zisťovať, čo strany netvrdili a preto žalobca navrhol súdu, aby navrhnutý dôkaz nevykonal.

14. K vyjadreniu žalobca pripojil uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/21/2025 zo dňa 05.05.2025, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 22Co/26/2024 zo dňa 30.01.2025, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 22Co/22/2024 zo dňa 30.01.2025, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/47/2024 zo dňa 18.12.2024, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/20/2024 zo dňa 18.12.2024, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 12Co/32/2024 zo dňa 16.01.2025, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5Co/26/2024 zo dňa 28.11.2024, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5Co/21/2024 zo dňa 28.11.2024, rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 9Co/185/2023 zo dňa 11.09.2024, rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8Co/92/2024 zo dňa 28.02.2025, rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6Co/19/2025 zo dňa 20.05.2025, rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 5Co/1/2025 zo dňa 27.02.2025, rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2Co/110/2024 zo dňa 21.11.2024, rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4Co/31/2024 zo dňa 26.03.2025, rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3Co/8/2024 zo dňa 30.01.2025.

15. Žalovaná vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu zo dňa 21.06.2025 uviedla, že vyjadrenie žalobcu je zmätočné, nadbytočné a v rozpore s CSP. Žalovaná poukázala na § 132 CSP a uviedla, že žalobca len opakovane mylne abstrahuje časti prameňov práva, ktoré sú v jeho prospech, no nikdy neuvádza zvyšné časti prameňov práva, ktoré jeho tvrdenia vyvracajú. Žalovaná dala do pozornosti Výkladové oznámenie Komisie o smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času pod značkou 2023/C 109/01 (ďalej len „Korigendum“) a uviedla čo je možné započítať ako pracovný čas a čo čas odpočinku. Žalovaná rozobrala mesiac máj 2021. Pri nemajetkovej ujme nemožno hovoriť o existencii ustálenej rozhodovacej praxe, a to z dôvodu individuálneho charakteru ujmy, absencie exaktných kritérií, ústavný princíp spravodlivosti a primeranosti, a zmenu spoločenského vnímania (otázka ustálenej praxe je na mieste len, čo do právneho základu, teda posúdenia základných právnych otázok, nie do otázky samotného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy). Napriek uvedenému žalovaná poukázala na najnovšiu rozhodovaciu prax Krajského súdu v Banskej Bystrici (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/97/2024 zo dňa 24.03.2025, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/15/2025 zo dňa 20.05.2025, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/13/2025 zo dňa 27.05.2025, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/7/2025 zo dňa 12.05.2025, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/18/2025 zo dňa 27.05.2025) a na rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica, pracovisko Brezno pod sp. zn. 5C/26/2024 zo dňa 25.04.2025, ktorým súd žalobu zamietol. Na margo žalobcovho tvrdenia, že nebolo prevzaté referenčné obdobie žalovaná uviedla, že referenčné obdobie bolo do nášho poriadku transponované, Slovenská republika túto skutočnosť urobila prostredníctvom zákona č. 561/2005 Z. z. Referenčné obdobie je v našom právnom poriadku riadne zakotvené. Žalovaná trvala na tom, že do práva žalobcu nebolo zasiahnuté a teda mu nemohla vzniknúť škoda. K navrhnutému dôkazu – výpis zo sociálnej poisťovne žalovaná uviedla, že ho považuje za relevantný, nakoľko otázka, či žalobca vykonáva aj inú prácu alebo nie, je podstatnou skutočnosťou v otázke využívania voľného času vo vzťahu k nemajetkovej ujme, ktorá je podstatou predmetného sporu. Žalovaná žiadala žalobu zamietnuť a uplatnila si náhradu trov konania.

16. K vyjadreniu žalovaná pripojila rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, pracovisko Brezno č. k. 5C/26/2024-573 zo dňa 25.04.2025, tabuľku zhody návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie a rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 16C/16/2023-240 zo dňa 15.05.2025.

17. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 25.08.2025 a pri rozhodovaní vychádzal predovšetkým z tabuľkového prehľadu o dochádzke SAP žalobcu, písomných vyjadrení strán sporu a prednesu právneho zástupcu žalobcu, vylúchu žalobcu a prednesu žalovanej na pojednávaní.

18. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že v celom rozsahu zotrváva na podanej žalobe a všetkých písomných podaniach a odkazuje na ne. Žiadal, aby súd žalobe vyhovel a žalovanú zaviazal na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Čo sa týka skutkových tvrdení a právneho posúdenia veci, odkázal na podanú žalobu a všetky písomné podania. K žalovanou uvádzanému rozhodnutiu C-303/98 uviedol, že v rozhodnutí sa uvádza, že práva sa priznávajú jednotlivcom, nie štátu. Referenčné

obdobie možno uplatniť len ak bolo výslovne transponované. K pojmu pracovného času poukázal na rozsudok v spojených veciach C-609 a C-610/2017 zo dňa 19.11.2019. K judikátu C-254/2018 uviedol, že sa jedná o rozhodnutie vo veci Francúzskej republiky, kde bolo rozhodnuté, že referenčné obdobie číce môže byť 6 mesačné, ale nemôže byť len pevné, ale aj pohyblivé za maximálneho týždenného prac. času 48 hodín. Právny zástupca žalobcu poukázal na § 85 po novelizácii zákona č. 315/2001 Z. z., účinný od 01.07.2025. Svedeckou výpoveďou strany sporu (žalobcu) bolo preukázané, že došlo k zásahu do práva na súkromie a navrhol, aby súd žalobe vyhovel v celom rozsahu a žalovanú zaviazal k náhrade trov konania v plnom rozsahu.

19. Žalovaná na pojednávaní zotrvala na svojich písomných vyjadreniach. Poukázala na to, že nesprávna transpozícia Smernice ešte žiadny nárok nezakladá, je potrebné skúmať porušenie čl. 6 v spojení s čl. 16 a 17 Smernice. Žalobca v priebehu konania niekoľko krát upravoval čo je a čo nie je pracovným časom. Žalovaná poukázala na rozhodovaciu činnosť ESD, ktorý stanovil, že pracovný čas a čas odpočinku sú antonymá, nie je možné ich zamieňať. Rozhodnutie ESD vo veci C-254/18 hovorí o nutnosti aplikácie 6 mesačných referenčných období. Z rozhodnutí ESD nevyplýva žiadne mesačné ani týždňové referenčné obdobie. Žalovaná poukázala na rozhodnutie C-303/98. U žalobcu nedošlo k naplneniu prvej podmienky, teda k prekročeniu 48-hodinového pracovného času v sledovaných referenčných obdobiach. Žalovaná v priebehu celého konania poukazovala na samotnú úpravu § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., ktorý predstavuje transpozičný článok čl. 17 ods. 3, teda odchýlku 6 mesačného referenčného obdobia. Žalovaná poukázala na § 97 zákona č. 315/2001 Z. z. Judikatúra ESD stanovila tri podmienky pre stanovenie toho, či ide o pracovný čas. Časy v § 97 zákona č. 315/2001 Z. z. nemožno bez ďalšieho považovať za pracovný čas, keďže nenapĺňajú definíciu pracovného času; a taktiež na dostatočnú transpozíciu referenčných období. Zákon č. 315/2001 Z. z. obsahoval ust. § 86 ods. 1, ktorý po vstupe do EÚ bol posudzovaný, či ho možno považovať za transpozičný článok čl. 17 Smernice. Žalobca teda nepreukázal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, neuviedol žiadnu takú skutočnosť, ktorá by predstavovala objektívne závažný zásah do osobnostných práv. V tomto žalovaná poukázala na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/108/2009 zo dňa 19.05.2010. Sám žalobca už pred nástupom do hasičského zboru bol oboznámený s rozsahom činnosti s povinnosťou zotrvania v službe v čase neaktívnej pohotovosti. Žalobca uvádzal, že na poslednej prehliadke bol hodnotený stupňom A, z čoho vyplýva, že nemá žiadne zdravotné problémy. Žalobca bez ohľadu na rozhodnutie súdu, bude pokračovať v práci hasiča. Žalovaná trvala na tom, že nedošlo k naplneniu hmotnoprávných predpokladov pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, žiadala žalobu zamietnuť, rovnako žiadala o priznanie náhrady trov konania.

20. Žalobca na pojednávaní uviedol, že pracuje na OR HZ Brezno na pozícii technik – špecialista. Pracovný fond je 17 hodín a 7 hodín je nočná pohotovosť. V čase podania žaloby pracoval ešte 16 hodín výkon služby a 8 hodín bola nočná pohotovosť. Žalobu podal, nakoľko sa mu nočná pohotovosť neráta do fondu pracovného času a odpracováva viac ako 48 hodín týždenne pracovného času. Tento nezapočítaný čas by si vedel predstaviť s rodinou alebo pri koníčkoch. Ženatý nie je, má priateľku. Kvôli práci sa rozišiel s predošlou priateľkou, nakoľko nebolo možné plánovať spoločné dovolenky a nejaké voľnočasové aktivity. Jeho mama je odkázaná na jeho pomoc, chodí jej pomáhať, aj sa jej venuje. Koníčkov má strašne veľa – lyžovanie, plávanie, bicyklovanie, turistika, práca okolo domu. Ako zdravotné problémy spojené s výkonom jeho práce vnímal to, že „je to psychická väčšia záťaž, keď sa nevedia dohodnúť, keď sa naplánuje a potom sa to ruší“. Popri práci hasiča nemal v rozhodnom období žiadnu inú zárobkovú činnosť. Nočnú pohotovosť vykonával v mieste pracoviska na hasičskej stanici. Pred nástupom do HaZZ bol oboznámený s obsahom výkonu činnosti, teda že sa jedná o 24 hodinovú prevádzku, kde sa pracuje 1 deň, dva dni voľna, aj o platových podmienkach a potrebách školení. V minulosti nevyjadril nesúhlas s rozpisom služieb. Za výkon služobnej pohotovosti poberal finančnú odmenu vo výške určenej vnútorným predpisom. Na poslednej zdravotnej prehliadke bol ohodnotený A-čkom (rozumej najlepšie – pozn. súdu). Bez ohľadu na rozhodnutie súdu bude naďalej vykonávať prácu hasiča.

21. Súd na pojednávaní vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi pripojenými žalobcom k žalobe ako aj predloženými stranami sporu v priebehu konania: - výpis zo systému SAP - listiny o dochádzke (č.l. 16-24 spisu), prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.05.2021-31.12.2021 (č.l. 95 – 101 spisu), prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.01.2022-31.12.2022 (č.l. 102 – 111pv spisu), prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.01.2023-31.12.2023 (č.l. 112 – 122 spisu), prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.01.2024-29.02.2024 (č.l. 123-124pv spisu), výpočet

priemerného týždenného služobného času v sledovaných referenčných obdobiach 05/2021-02/2024 (č.l. 125 -125pv spisu), výpočet priemerného týždenného služobného času v sledovaných referenčných obdobiach 5/2021-2/2024 (č.l.171pv-172 spisu), výpis zo SAP (č.l. 172pv-174pv spisu), prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.05.2021-31.12.2021 (č.l. 175 – 181 spisu), prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.01.2022-31.12.2022 (č.l. 181pv – 191 spisu), prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.01.2023-31.12.2023 (č.l. 191pv – 201pv spisu), prehľad plánu služieb žalobcu pre obdobie: 01.01.2024-29.02.2024 (č.l. 202 – 203pv spisu), rozsudok Mestského súdu Bratislava IV č.k. 4Cos/1/2023-206 zo dňa 26.08.2024 (č.l. 205pv – 218pv spisu), uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/85/2023-159 zo dňa 06.03.2024 (č.l. 222 až 228pv spisu), uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/66/2023 zo dňa 19.06.2023 (č.l. 229- 235pv spisu), rozsudok Mestského súdu Košice sp. zn. 77C/17/2023 z 12.09.2024 (č.l. 236pv – 244pv spisu), uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/21/2025 zo dňa 05.05.2025 (č.l. 299 – 304pv spisu), rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 22Co/26/2024 zo dňa 30.01.2025 (č.l. 305-316 pv spisu), rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 22Co/22/2024 zo dňa 30.01.2025 (č.l. 317 – 329 spisu), rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/47/2024 zo dňa 18.12.2024 (č.l. 330 – 350 spisu), rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/20/2024 zo dňa 18.12.2024 (č.l. 351 – 367pv spisu), rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 12Co/32/2024 zo dňa 16.01.2025 (č.l. 368 – 377pv spisu), rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5Co/26/2024 zo dňa 28.11.2024 (č.l. 378 – 389pv spisu), rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5Co/21/2024 zo dňa 28.11.2024 (č.l. 390- 400 spisu), rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 9Co/185/2023 zo dňa 11.09.2024 (č.l. 401 - 410 spisu), rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8Co/92/2024 zo dňa 28.02.2025 (č.l. 411-422 pv spisu), rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6Co/19/2025 zo dňa 20.05.2025 (č.l. 423-436 spisu), rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 5Co/1/2025 zo dňa 27.02.2025 (č.l. 437 – 448 spisu), rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2Co/110/2024 zo dňa 21.11.2024 (č.l. 449 -456 spisu), rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4Co/31/2024 zo dňa 26.03.2025 (č.l. 457-476 spisu), rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3Co/8/2024 zo dňa 30.01.2025 (č.l. 477-488 spisu), rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, pracovisko Brezno č. k. 5C/26/2024-573 zo dňa 25.04.2025 (č.l. 504-513pv spisu), tabuľka zhody návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie (č.l. 514-521pv spisu), rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 16C/16/2023-240 zo dňa 15.05.2025 (č.l. 527-539pv spisu); výsluchom žalobcu. Súd taktiež vykonal lustráciu v Sociálnej poisťovni ohľadom zistenia, či žalobca vykonával v žalovanom období, resp. či žalobca stále vykonáva aj inú zárobkovú činnosť mimo Hasičského a záchranného zboru, ktorej závery (výpis zo Sociálnej poisťovne na č.l. 274 spisu) oboznámil na pojednávaní.

22. Podľa článku 7 veta druhá a tretia Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi SR. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa článku 120 ods. 5.

23. Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

24. Podľa čl. 40 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu zdravia.

25. Podľa článku 144 ods. 1 Ústavy SR, sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí, a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa článku 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

26. Podľa § 3 CSP, sudy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

27. Podľa § 85 ods. 1 a ods. 2 veta prvá zákona č. 315/2001 Z. z., služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne.

28. Podľa § 86 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z., služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby aj na ňu bezprostredne

nadväzujúcej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

29. Podľa § 91 ods. 1, 2 a ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z., štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času. Štátna služba nadčas sa môže písomne nariadiť v naliehavom záujme štátnej služby, a to aj na dni služobného pokoja; ak ju nie je možné vopred písomne nariadiť, nariadi sa ústne a po jej skončení sa bezodkladne o tom urobí písomný záznam. Nepretržitý odpočinok medzi dvoma služobnými dňami sa nesmie pritom skrátiť na menej ako osem hodín. V kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

30. Podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

31. Podľa § 97 ods. 1 písm. h) zákona č. 315/2001 Z. z., ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok.

32. Podľa § 103 ods. 5 zákona č. 315/2001 Z. z., príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

33. Podľa § 122 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. v znení účinnom do 30.06.2025, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

34. Podľa čl. 1 bod 2 Smernice, táto smernica sa vzťahuje na minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

35. Podľa čl. 1 bod 3 Smernice, táto sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti verejné a súkromné v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

36. Podľa čl. 2 ods. 1 Smernice, pracovný čas je akýkoľvek čas počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.

37. Podľa čl. 6 písm. b) Smernice, členské štáty prijímajú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

38. Podľa čl. 16 písm. b) Smernice, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce 4 mesiace. Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne.

39. Podľa čl. 17 ods. 3 písm. b) bod iii Smernice, v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16 v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä: služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

40. Podľa čl. 19 Smernice, možnosť odchýlky od článku 16 písm. b) uvedenej v článku 17 ods. 3 a v článku 18 nemôže viesť k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov.

41. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

42. Podľa § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

43. Podľa čl. 24 Všeobecnej Deklarácie ľudských práv, každý má právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelnej platenej dovolenky.

44. Z vykonaného dokazovania považoval súd za preukázané, že žalobca pracuje ako hasič na pozícii technik – špecialista na Okresnom riaditeľstve hasičského oboru Brezno. Služobný čas žalobcu je rozvrhnutý nerovnomerne. Z doloženého dochádzkového systému za obdobie od 05/2021 do 02/2024 súd zistil, že žalobca reálne odpracoval (teda skutočne na pracovisku strávil) v rámci služobného času a pracovnej pohotovosti vrátane nadčasov v mesiaci 05/2021 – 178 hod., v mesiaci 06/2021 – 234 hod. 54 min., v mesiaci 07/2021 – 193 hod., v mesiaci 08/2021 – 172 hod., v mesiaci 09/2021 – 179 hod., v mesiaci 10/2021 – 250 hod. 45 min., v mesiaci 11/2021 – 144 hod., v mesiaci 12/2021 – 192 hod. 27 min., v mesiaci 01/2022 – 172 hod., v mesiaci 02/2022 – 196 hod., v mesiaci 03/2022 – 155 hod. 24 min., v mesiaci 04/2022 – 247 hod., v mesiaci 05/2022 – 135 hod., v mesiaci 06/2022 – 183 hod. 20 min., v mesiaci 07/2022 – 270 hod., v mesiaci 08/2022 – 144 hod., v mesiaci 09/2022 – 162 hod. 30 min., v mesiaci 10/2022 – 139 hod. 30 min., v mesiaci 11/2022 – 168 hod., v mesiaci 12/2022 – 182 hod. 22 min., v mesiaci 01/2023 – 195 hod. 15 min., v mesiaci 02/2023 – 168 hod., v mesiaci 03/2023 – 177 hod., v mesiaci 04/2023 – 228 hod., v mesiaci 05/2023 – 195 hod., v mesiaci 06/2023 – 215 hod. 30 min., v mesiaci 07/2023 – 201 hod. 51 min., v mesiaci 08/2023 – 265 hod., v mesiaci 09/2023 – 177 hod., v mesiaci 10/2023 – 104 hod., v mesiaci 11/2023 – 124 hod. 57 min., v mesiaci 12/2023 – 183 hod. 25 min., v mesiaci 01/2024 – 203 hod., v mesiaci 02/2024 – 168 hod. Uvedený celkový čas súd zistil podľa počtu celých zmien (ktoré súd počítal v rozsahu 24 hodín vrátane pracovnej pohotovosti), pohotovostí a nadčasov, ktoré vykonal mimo celých zmien; zmien, ktoré žalobca neodpracoval v rozsahu 24 hodín, ale iba sčasti. Pri zisťovaní priemerného týždenného pracovného času súd vychádzal z počtu dní v mesiaci, kde zohľadnil v súlade s čl. 16 písm. b) Smernice neutrálne obdobia (teda riadnu dovolenku (DOV) a práceneschopnosť (PN, PNK)): v mesiaci 05/2021 – 31 dní, v mesiaci 06/2021 – 30 dní, v mesiaci 07/2021 – 31 dní, v mesiaci 08/2021 – 30 dní, v mesiaci 09/2021 – 30 dní, v mesiaci 10/2021 – 31 dní, v mesiaci 11/2021 – 28 dní, v mesiaci 12/2021 – 29 dní, v mesiaci 01/2022 – 26 dní, v mesiaci 02/2022 – 26 dní, v mesiaci 03/2022 – 25 dní, v mesiaci 04/2022 – 29 dní, v mesiaci 05/2022 – 31 dní, v mesiaci 06/2022 – 30 dní, v mesiaci 07/2022 – 31 dní, v mesiaci 08/2022 – 26 dní, v mesiaci 09/2022 – 29 dní, v mesiaci 10/2022 – 31 dní, v mesiaci 11/2022 – 27 dní, v mesiaci 12/2022 – 26 dní, v mesiaci 01/2023 – 29 dní, v mesiaci 02/2023 – 28 dní, v mesiaci 03/2023 – 30 dní, v mesiaci 04/2023 – 30 dní, v mesiaci 05/2023 – 29 dní, v mesiaci 06/2023 – 26 dní, v mesiaci 07/2023 – 30 dní, v mesiaci 08/2023 – 31 dní, v mesiaci 09/2023 – 30 dní, v mesiaci 10/2023 – 31 dní, v mesiaci 11/2023 – 22 dní, v mesiaci 12/2023 – 29 dní, v mesiaci 01/2024 – 29 dní, v mesiaci 02/2024 – 29 dní. V jednom mesiaci (v žalovanom období) žalobca reálne odpracoval 11 celých zmien (júl 2022), v ostatných mesiacoch odpracoval od 4 do 10 celých zmien.

45. Z výpisu zo Sociálnej poisťovne súd zistil, že žalobca v rozhodnom žalovanom období nevykonával zárobkovú činnosť u iného zamestnávateľa.

46. Predmetom tohto konania je nárok žalobcu uplatnený voči žalovanej titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, spôsobenej mu prekročením maximálneho limitu týždenného pracovného času, stanoveného článkom 6 písm. b) Smernice od mája 2021 do februára 2024 (a náhrady trov konania) z dôvodu porušenia práva EÚ, keď do právneho poriadku Slovenskej republiky nebola správne transponovaná Smernica. Predmet sporu sa tak nepochybne týka práva Únie. Vzťah únievého a vnútroštátneho práva sa s poukazom na článok 7 ods. 2, 5 Ústavy SR riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy únievého práva ex off. Únievé

právo je tak bez ďalšieho nadriadené právu členských štátov a nesmie byť medzi nimi rozpor. Okrem toho súd je viazaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, pričom judikatúra Súdneho dvora Európskej únie vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva Únie je založená na zásade pacta sunt servanda, vyjadrenej v čl. 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im z tejto zmluvy alebo z činnosti Spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov tejto zmluvy alebo ohroziť reálne účinnosť komunitárneho práva.

47. K právomoci súdu posudzovať či zákon č. 315/2001 Z. z. zodpovedá cieľom článku 6 písm. b) Smernice súd uvádza, že spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice do vnútroštátneho právneho poriadku je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, ktoré s poukazom na § 3 CSP prejednávajú a rozhodujú súdy, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. V Slovenskej republike však neexistuje žiadny iný orgán oprávnený rozhodovať o práve žalobcu na náhradu škody voči štátu pre porušenie práva Únie. Skutočnosť, že žalovanou v takomto spore je štát, je irelevantná, keď účastníkom občianskoprávných vzťahov môže byť aj štát, ktorý je v takom prípade s poukazom na § 21 Občianskeho zákonníka právnickou osobou. Právomoc vnútroštátnych súdov rozhodovať spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie medzi jednotlivcom a štátom vyplýva aj z judikatúry ESD (napr. bod 59 rozsudku Súdneho dvora C-429/09). Z týchto dôvodov preto súd má právomoc prejsť a rozhodnúť daný spor. Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 14Co/36/2022 zo dňa 14.02.2023, ktorý v bode 10. konštatoval, že „súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednanom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva únie pri preberaní Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne vo vzťahu k zákonu č. 315/2001 Z. z., čo znamená, že v jednotlivostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či zák. č. 315/2001 Z. z. zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b) Smernice“.

48. Čo sa týka miestnej príslušnosti súdu je rozhodujúce tvrdenie žalobcu ohľadne miesta, kde nastala skutočnosť, ktorá zakladá jeho právo na náhradu škody (vo forme nemajetkovej ujmy). V prejednanom spore je to miesto výkonu služobnej pohotovosti žalobcu ako hasiča (Okresné riaditeľstvo HaZZ Brezno).

49. K aktívnej a pasívnej vecnej legitímácii súd uvádza, že garantom riadnej transpozície Smernice do slovenského právneho poriadku je Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR. V prípade absencie alebo nesprávnej transpozície smerníc ako právnych aktov EÚ, ktoré majú priamy účinok a ich ustanovenia sú bezpodmienečné, dostatočne jasné a presné, osoby, ktoré sú konaním štátu poškodené, môžu sa voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Naplnením všetkých základných predpokladov zodpovednosti členského štátu za vzniknutú škodu, vzniká poškodenej fyzickej alebo právnickej osobe nárok na náhradu škody (o ktorej rozhoduje vnútroštátny súd). Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. Smernica, ktorá ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, t. j. priznáva jednotlivcovi práva v rámci minimálnych požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času, má priamy účinok. Zodpovednosť členského štátu EÚ platí v prípade každého porušenia bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa vnútroštátneho práva povinnosť škodu nahradiť. Z uvedených dôvodov je preto žalovaná – Slovenská republika, v spore pasívne vecne legitimovaným subjektom, za ktorý koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný štátny orgán, do pôsobnosti ktorého patrí Hasičský a záchranný zbor, ktorého príslušníkom bol žalobca v posudzovanom období. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je zároveň štátny orgán, do kompetencie ktorého spadá právna úprava zriadenia, postavenia organizácie a riadenia Hasičského a záchranného zboru, úprava štátnej služby a právnych vzťahov, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a so skončením štátnej služby príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Ministerstvo je kompetenčne zodpovedné aj za riadnu transpozíciu smerníc EÚ do slovenského právneho poriadku týkajúce sa úpravy požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času príslušníkov hasičského a záchranného zboru. A napokon v prípade, že žalovaná (štát) ako adresát Smernice po vstupe Slovenskej republiky do EÚ si povinnosť prijať všetky opatrenia legislatívnej a aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu Smernice nesplní, je zodpovedný aj za jej nesprávnu aplikáciu. Aktívna vecná legitímácia žalobcu je daná tiež, keď z rozsudku C-429/09 vyplýva, že hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora, ktorý odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný

pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) Smernice, sa môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia. Súdny dvor EÚ tak judikoval, že článok 6 písm. b) Smernice 2 má priamy účinok, pretože priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi.

50. Súd sa ďalej zaoberal tým, či v rámci žalovaného obdobia, absentovali v slovenskom právnom poriadku také normatívne opatrenia, ktoré umožňovali pracovnú pohotovosť nepovažovať za pracovný čas pre účely dodržania maximálneho priemerného týždenného pracovného času. Súdny dvor sa zaoberal otázkou, či sa Smernica vzťahuje aj na hasičov vo veciach *Fuß (C-429/09)*, *Pfeiffer (C-397/01 až C-403/01)*, *Personalrat der Feuerwehr Hamburg (C-52/04)*. Čl. 1 ods. 3 Smernice definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činností, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na článok 2 Smernice 89/391/EHS. Smernica 89/391/EHS sa v zmysle čl. 2 ods. 1 uplatňuje na všetky odvetvia činností a to verejné aj súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratíva, služby, vzdelávanie, kultúra, voľný čas atď.) a podľa ods. 2 prvej vety sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napr. v oblasti služieb civilnej ochrany. Cieľ smernice 89/391/EHS je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, rozsah jej pôsobnosti je potrebné chápať širšie a výnimky z pôsobnosti naopak zužujúco, teda nevylučuje z pôsobnosti všetky služby civilnej ochrany, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb. Výnimka bola prijatá iba za účelom zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napr. katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Takto popísaná služba civilnej ochrany v užšom zmysle slova sa odlišuje od štandardnej obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako hasiča, ktorá sa nevyznačuje žiadnymi osobitosťami odporujúcimi použitiu právnych noriem EÚ v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, takže sa na ňu nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti uvedené v článku 2 ods. 2 veta prvá smernice 89/391/EHS. Služba žalobcu okrem plnenia úloh pri zdolávaní požiarov zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, najmä pri poskytovaní priameho výkonu záchranských činností pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach, musí čeliť udalostiam, ktoré prirodzene nemožno predvídať, ale za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať vrátane pracovného času personálu v súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Služobná činnosť žalobcu ako hasiča tak patrí do pôsobnosti Smernice.

51. Čo sa týka následného samotného posúdenia či Smernica bola (správne) transponovaná do slovenskej právnej úpravy, súd vychádzal z právnej úpravy Slovenskej republiky, ktorá normovala pracovnoprávne postavenie žalobcu ako hasiča, účinnej v rámci rozhodného (žalovaného) obdobia, t.j. zákon č. 315/2001 Z. z. a Zákonník práce. Žalovaná uviedla, že Smernica bola do zákona č. 315/2001 Z. z. transponovaná správne. Predmetné ustanovenia (§ 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2 a § 92 ods. 1) boli prakticky v totožnom znení súčasťou zákona už v pôvodne prijatom znení (účinnom od 01.04.2002). Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie dňa 01.05.2004 došlo k zmene uvedených ustanovení zákonom č. 82/2009 Z. z. s účinnosťou od 01.04.2009, kedy sa v ustanovení § 86 ods. 1 zákona zakotvilo, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie štyroch mesiacov (z pôvodného rozvrhnutia na obdobie celého kalendárneho roka) a v ustanovení § 92 zákona sa rozčlenil výkon služobnej pohotovosti na služobnú pohotovosť, ktorá bezprostredne nadväzuje na služobný čas (§ 92 ods. 1 zákona) a služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času (§ 92 ods. 2 zákona), dôvodom úpravy malo byť zosúladenie s právom EÚ. Od 01.01.2012 došlo k ďalšej zmene uvedených ustanovení, kedy sa v § 86 ods. 1 zákona zakotvilo, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Z uvedeného vyplýva, že žalovaná v rámci preberania Smernice nezohľadnila skutočnosť, že pracovná (služobná) pohotovosť predstavuje pracovný (služobný) čas pracovníka, keď pracovný čas predstavuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a (alebo) praxou a čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Čas určenej služobnej pohotovosti hasiča tak má byť súčasťou služobného času, pretože nejde o čas odpočinku a zákon č. 315/2001 Z. z. v rozpore so Smernicou zo služobného (pracovného) času hasiča vyčleňuje čas určenej služobnej pohotovosti.

52. Slovenská republika pri tvorbe zákona č. 315/2001 Z. z. výslovne implementovala Smernicu, čo vyplýva z prílohy 4 bod 6 zákona. V rámci tvorby zákona, resp. jeho následnej novelizácie bol štát povinný

okrem iného zabezpečiť aj stanovenie predpísaného limitu 48 hodín ako maximálneho týždenného pracovného času vrátane nadčasov (vychádzajúc z čl. 6 písm. b) Smernice), pričom referenčné obdobie, za ktoré sa tento limit vyčísluje, je Smernicou stanovené na maximálne 4 mesiace, ale pre protipožiarna služby je možná odchýlka vyplývajúca z čl. 17 ods. 3 písm. iii Smernice nepresahujúca 6 mesiacov. V zákone č. 315/2004 Z. z. v znení účinnom do 31. októbra 2024 nebol pre hasičov takýto limit výslovne stanovený. Bol iba uvedený týždenný služobný čas ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom je to 40 hodín týždenne a pri nerovnomerne rozvrhnutom služobnom čase nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín s tým, že celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni a podľa zákona je možné prikázať prácu (štátnu službu) nadčas v rozsahu najviac 300 hodín v kalendárnom roku. Zákon tak nestanovil časový limit pre priemerný týždenný pracovný čas hasičov (na rozdiel napr. od Zákonníka práce).

53. Z uvedeného potom vyplýva, že vnútroštátna úprava v rozhodnom období umožňovala zamestnávateľovi nezapočítavať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času (hoci príslušník je v službe a k dispozícii služobnému úradu) a rozvrhnúť žalobcovi služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú článkom č. 6 písm. b) Smernice, čo je v rozpore s právom EÚ.

54. Vo vzťahu k obdobiu, na ktoré má byť rozpočítaný nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas hasičov zákon č. 315/2001 Z. z. (§ 86 ods. 1) stanovil, že služobný čas môže byť rozvrhnutý nerovnomerne na obdobie 6 mesiacov. Zákon tak nestanovil časový limit pre priemerný týždenný pracovný čas hasičov (na rozdiel od napr. Zákonníka práce), preto ani § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. nie je možné považovať za stanovenie referenčnej doby v zmysle článkov 16, 17 a 19 Smernice, ktorá je viazaná na časové obmedzenie podľa čl. 6 písm. b) Smernice a slúži ako jedno z kritérií pre výpočet fondu pracovného času pri určení jeho priemeru. Avšak, aby bolo možné zistiť a ustáliť vznik škody v dôsledku porušenia povinností štátu pri implementácii Smernice do vnútroštátneho práva je, podľa názoru súdu, dôležitým aj časový úsek, ktorý je nevyhnutne potrebné považovať za referenčný pre porovnanie stavu, ak by štát svoje únieové povinnosti splnil riadne a stavu, keď k tomu nedošlo, aby bolo možné porovnať aj faktický stav jednotlivých časových úsekov výkonu práce a oddychu u každého hasiča. Porovnaním týchto dvoch situácií totiž je možné vymedziť aj charakter a rozsah ujmy, ktorá na ich strane vznikla. Súd nepovažuje za správny postup žalobcu uvedený v žalobe pri vyčíslení priemerného týždenného pracovného času, keď použil údaje jednotlivých hodín práce (pričom sčítal položky v prvom, druhom a treťom riadku) a v mesiacoch ich spriemeroval pre hodnotu týždenného pracovného času a vytvoril vlastné štvormesačné referenčné obdobie, príp. následne mesačné referenčné obdobia. Tým v skutočnosti použil referenčné obdobie jedného (kalendárneho) mesiaca, čo ale pre účely porovnania s únieovou úpravou nemá oporu vo vnútroštátnej právnej úprave, a ani Smernica o jednom mesiaci nehovorí. Aj z uvedeného dôvodu považoval súd za potrebné pre posúdenie dôvodnosti uplatnených nárokov u žalobcu zvoliť hypotetické referenčné obdobie, ktoré by bolo rozhodujúce pri týchto výpočtoch v prípade správnej implementácie predmetnej Smernice. Súd dospel k záveru, že takýmto obdobím by malo byť obdobie 6 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov počítaných v rámci jedného kalendárneho roka. K uvedenému záveru súd viedlo to, že aj kolektívne zmluvy týkajúce sa hasičov sa v Slovenskej republike uzatvárajú na obdobie kalendárneho roka (napr. v Kolektívnej zmluve vyššieho stupňa na rok 2023 je dohodnuté poskytnutie jedného dňa služobného voľna v prvom polroku kalendárneho roka a jeden deň služobného voľna v druhom polroku kalendárneho polroka), príp. aj daňové a odvodové povinnosti (ročné zúčtovanie) sa určujú v rámci kalendárneho roka, taktiež nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas sa rozvrhuje na obdobie šesť mesiacov. Toto obdobie nie je pohyblivé, ale riadne stanovené (v jednotlivých rokoch sa nemení, neposúva sa jeho začiatok, ale je stále rovnako určený). Takýto záver súdu, keď referenčné obdobie je pevne stanovené, zároveň zabezpečuje aj určitú predvídateľnosť a možnosť plánovania nielen u samotného žalobcu ale aj žalovanej. Súd ešte dodáva, že ak by bral súd do úvahy iba mesačné obdobia, tak by mohla nastať situácia, že žalobca by v niektorom mesiaci neodpracoval ani len zákonom stanovený týždenný pracovný čas bez závažných dôvodov, ktoré by mu to neumožňovali a táto skutočnosť by nemala žiadny vplyv na to, že v iný (napr. hneď nasledujúci) mesiac by síce došlo k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času, teda k porušeniu, ale v konečnom dôsledku by v danom období napr. dvoch nasledujúcich mesiacov odpracoval iba maximálne stanovený priemerný týždenný pracovný čas, príp. ešte menej. Uvedený záver súdu pritom nie je len hypotetický, keď aj z dochádzky SAP je zistiteľné, že žalobca v niektorých mesiacoch neodpracoval ani zákonom stanovený priemerný týždenný pracovný čas. Súd preto vzhľadom na

uvedené považoval za správne a spravodlivé, aby zisťoval porušenie, resp. prekročenie priemerného týždenného pracovného času v pevnom šesťmesačnom období od januára do júna a od júla do decembra (keď žalobca odpracoval celé kalendárne roky).

55. Súd potom následne posudzoval, či u žalobcu v rámci žalovaného obdobia dochádzalo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času, t.j. nad 48 hodín. Súd bral pritom do úvahy reálne odpracovaný čas žalobcu (tak ako bolo uvedené v bode 44. odôvodnenia tohto rozhodnutia - celkový čas súd zistil podľa počtu celých zmien, ktoré súd počítal v rozsahu 24 hodín vrátane pracovnej pohotovosti; pohotovostí a nadčasov, ktoré vykonal mimo celých zmien; zmien, ktoré žalobca neodpracoval v rozsahu 24 hodín, ale iba sčasti) napriek tomu, že do pracovného času sa započítavajú aj iné položky (napr. návšteva lekára a pod.), kde však žalobca prácu reálne nevykonáva, keď iba v prípade reálne stráveného času v práci je možné hovoriť, že žalobca prichádza o svoj voľný čas a dochádza u neho k nemajetkovej ujme a to tým, že nemôže disponovať so svojim voľným časom, resp. by mohlo dôjsť k zásahu do jeho zdravia, resp. súkromia. Súd pritom vzal do úvahy aj tú skutočnosť, že hasiči majú nárok okrem zákonom stanovenej doby dovolenky aj napr. na dodatkovú dovolenku, služobné voľno a rekondičné pobyty, tieto dni však nie je možné zarátať pre účely výpočtu pracovného času v tomto konaní, keď práve uvedené dni slúžia na oddych, príp. ich žalobca môže využiť na čas s rodinou alebo venovanie sa koníčkom. Vzhľadom na to, že žalobca si nárok uplatňoval od mája 2021, kde obdobie máj až jún 2021 nebolo kompletne a január až február 2024 nebolo ukončené, súd bral do úvahy celé kalendárne polroky žalovaného obdobia, teda 07 - 12/2021 (priem. týžd. prac. čas 44,24 hod.), 01 - 06/2022 (priem. týžd. prac. čas. 45,63 hod.), 07 - 12/2022 (priem. týžd. prac. čas 43,90 hod.), 01 - 06/2023 (priem. týžd. prac. čas 47,98 hod.) a 07 - 12/2023 (priem. týžd. prac. čas 42,74 hod.) a dospel k záveru, že v žiadnom z týchto období nedošlo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času.

56. Žalobca v konaní tvrdil a nárok na nemajetkovú ujmu odôvodnil tým, že bolo zasiahnuté do jeho práva na ochranu zdravia a práva na súkromie a rodinný život tým, že mal pracovať viac ako stanovovala Smernica, čo sa malo prejaviť v jeho nemajetkovej sfére. Pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy musí žalobca preukázať, že skutočne došlo k neoprávnenému zásahu do jeho nemateriálnej sféry (napr. osobnostných práv) a že v dôsledku tohto zásahu mu vznikla konkrétna ujma. Súd s ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že síce došlo k nesprávnej transpozícii Smernice, no uvedené nie je možné považovať za konanie, v dôsledku ktorého by žalobcovi automaticky vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch najmä za toho stavu, ak mal súd v konaní za preukázané, že v žalovanom období žalobca reálne neodpracoval viac ako určuje Smernica. Súd sa preto nezaoberal ďalšími tvrdeniami žalobcu ohľadom nemajetkovej ujmy, keďže k prekročeniu priemerného týždenného pracovného času v žalovanom období u žalobcu nedošlo. Vzhľadom na uvedené súd žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

57. Súd zároveň dopĺňa, že uplatnený nárok neposudzoval ako pracovnoprávny, pretože zo žaloby ani vyjadrení nevyplývalo, že by si žalobca uplatňoval pracovnoprávny nárok, keď sa žalobca domáhal nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas dodržaný, čím malo dôjsť k zásahu do jeho osobnostných práv.

58. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s čl. 4 ods. 2 základných princípov CSP a žalovanej ako strane v spore úspešnej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady účelne vynaložených trov konania bude podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia v dvoch vyhotoveniach na tunajší súd (§ 362 ods. 1, 2 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Zákona č. 233/1995 Z.z. (Exekučný poriadok).